

ARIZA/HASTALIK LİSTESİ**A. BAŞ ARIZALARI (Nöroloji, nöroşirurji, psikiyatri)**

- 1- HEMİPLEJİ veya AĞIR HEMİPAREZİLER:
Vasküler, enfeksiyöz, travmatik, tümöral veya benzeri nedenlerle intrakraniyal bir olay sonucu meydana gelen
- 2- AFAZİLER:
Değişik etiyojik kökenli sekel halini almış sensoriyel veya mikst tip
- 3- PARAPLEJİ, DİPLEJİ, TETRAPLEJİ ve AĞIR PAREZİLER:
Vasküler, enfeksiyöz, travmatik, toksik, tümöral veya benzeri nedenlerle oluşan omurilik hasarı sonucu meydana gelen pleji ve pareziler veya bunlara bağlı oluşan anal inkontinans veya daimi sonda kullanmayı gerektiren idrar inkontinansı
- 4- PARKİNSON:
Uygun tedaviye rağmen günlük yaşam aktivitelerini ileri düzeyde bozarak başkasının yardımına gerek gösteren
- 5- SEREBELLAR HASTALIKLAR:
Başkasının yardımını gerektirecek derecede denge bozukluğu yapmış, değişik etiyojik kökenli
- 6- SEREBRAL PALSY:
Hereditör veya edinsel nedenlerle oluşmuş, ağır düzeyde
- 7- OMURİLİK HASTALIKLARI:
Serebrohereditör, heredodejeneratif nedenli ağır sirengomyeli, ALS ve benzeri
- 8- MYOPATİLER:
Hereditör, heredodejeneratif kökenli, ağır seyirli kas hastalıkları (Miyastenia gravis ve benzeri)
- 9- MİYELİN KILIFI HASTALIKLARI:
Orta veya ağır derecede sekel halini almış, sık tekrarlayan yaygın miyelin kılıfı hastalıkları (multiple skleroz)
- 10- EPİLEPSİ:
Uygun tedaviye rağmen kontrol altına alınamayan, ayda en az 3 jeneralize nöbetle seyreden grandmal veya haftada en az 3 nöbetle seyreden psikomotor epilepsi(sürücü belgesi olmayan)
- 11- NÖROPATİLER:
Ağır sekel oluşturmuş, EMG ve gerekli diğer tetkiklerle desteklenen polinöropati veya poliradikülopatiler
- 12- PSİKİYATRİK BOZUKLUKLAR:
Hafif işlerde bile çalışmaya olanak vermeyen(sürücü belgesi olmayan), tedavi ile düzelmeyen, kronik nitelik kazanmış, ağır seyirli, organik veya organik olmayan psikotik bozukluklar (demans, şizofreni, bipolar affektif bozukluk, frontal lob sendromu, paranoid vb.)
- 13- OLİGOFRENİLER:
IQ derecesi 50(hariç)'den düşük olup çalışmaya olanak vermeyen olgular ve Down Sendromu
- 14- BEYİN TÜMÖRLERİ:
Ağır nörolojik sekel oluşturmuş, ameliyattan yarar görmeyen, operasyona rağmen nükslerle seyreden veya ameliyat edilemeyen(inoperabl)

B. GÖZ HASTALIKLARI VE GÖRME ARIZALARI

1- GÖRME AZLIĞI:

Bariz bir patolojinin varlığı ve ileri tetkiklerin desteklediği en iyi düzeltmeyle bile artmayan her bir gözün görme keskinliğini ileri derecede bozan (bilateral 0,1 [20/200] ve bu seviyenin altında görme keskinliği olması)

Bu madde kapsamında yer alan katarakt hastaları cerrahi tedavi sonrası değerlendirilir.

2- PTERİJİUM ve SEMBLAFARON:

Görüşü ileri derecede bozan, korneada ileri derecede bulanıklığa neden olan, tekrarlayan iki taraflı ptergium veya semblafaron

3- KERATİTLER ve GREFON HASTALIĞI:

Görüşü ileri derecede bozan, tedavi edilemeyen sekel bırakmış keratitler veya grefon hastalığı

4- KERATOKONUS:

Görüşü ileri derecede bozan, kontakt lensten yararlanmayan, korneal skarı olan iki taraflı keratokonus

5- ÜVEİTLER:

Görüşü ileri derecede bozan tekrarlayan üveitler

6- RETİNA KANAMALARI:

Görüşü ileri derecede bozan, sık sık tekrarlayan tedavisi güç retina kanamaları

7- ORBİTA PATOLOJİLERİ:

Her iki göz yuvarlağını hareketsiz kılan ve görme keskinliğini bozan orbita travmaları, iltihapları veya tümörleri

8- RETİNOPATİLER:

Tedavi edilemeyen, görüşü orta-ileri derecede bozan retinopatiler, retina dejeneresansları, makülopatiler

9- GÖRME ALANI PATOLOJİLERİ:

Her iki gözde periferik görme alanının %10'ye kadar daralarak, tübüler görme seviyesine düşmesi

10- PTOZİS:

Cerrahi tedaviden yarar görmeyen sekel halindeki bilateral göz kapağı düşüklüğü

11- DİPLOPİ:

Çift görmeye neden olan sekel halinde her iki göz kaslarının paralizisi

C. KULAK – BURUN –BOĞAZ HASTALIK VE ARIZALARI

1- KOMPLİKASYONLU SAĞIRLIK:

Yardımsız ayakta durmayı engelleyecek düzeyde denge bozuklukları ile birlikte olan, ameliyatla ve işitme cihazlarıyla düzeltilmeyen kalıcı iki taraflı tam işitme kaybı

2- KULAK TÜMÖRLERİ:

Tedavi edilemeyen kulak kepçesinin, dış kulak yolunun, orta kulağın, iç kulağın ameliyat edilemeyen kötü huylu tümörleri

3- DİL:

Kanser veya travma nedeniyle dilin en az 2/3 ünün alınması

4- KANSERLER:

Tedavi edilemeyen, burun, paranasal sinüsler, çene, ağız , farenks, parotis ve boyun bölgesi kanserleri

5- LARENKS:

Sürekli kanül kullanmayı gerektiren farklı etiyojili larenks yokluğu

6- SES ORGANLARI:

Ağır dispne ve afoni ile birlikte olan iki taraflı hastalık, travma ve tümörleri

D. SOLUNUM VE DOLAŞIM SİSTEMİ HASTALIKLARI

1- AKCİĞER ve SAĞ KALP:

Etyolojisi ne olursa olsun, klinik radyolojik ve laboratuvar bulgularıyla doğrulanan ve solunum, dolaşım fonksiyonlarını ileri derecede etkileyen sağ kalp yetmezliği pulmoner hipertansiyon ve sağ kalp büyümesi, kronik kor pulmonale, ileri derecede restriktif, obstrüktif veya kombine akciğer fonksiyon bozuklukları ve hipoksemi ile seyreden, akciğer dokusunun, bronşların, akciğer zarlarının göğüs kafesinin hastalık ve arızaları veya çalışmaya engel tümörleri

2- KALP KASI, KAPAĞI ve ZARI:

Klinik, laboratuvar, radyolojik, EKG, ekokardiyografik, angiografik bulgularla doğrulanan, hafif eforda veya dinlenme halinde fonksiyon kısıtlaması yapan iskemik kalp hastalıkları, kalp kası hastalıkları, kalp kapağı hastalıkları veya kalp zarı hastalık ve bozuklukları

3- OPERE KALP HASTALIKLARI:

Klinik, laboratuvar, radyolojik, EKG, ekokardiyografik, anjiografik bulgularla doğrulanan hafif eforda veya dinlenme halinde fonksiyon kısıtlamasıyla birlikte olan, kalp kapağı onarımı, kalp kapağı protezi, kalıcı kalp pili, intra kardiak defibrilatör, girişimsel veya cerrahi koroner revaskülarizasyonu, perikardiektomi

E. KARIN HASTALIK VE ARIZALARI

1- KARACİĞER:

Karaciğerin fonksiyonlarını ileri derecede bozan veya tedavi edilemeyen hastalıkları, kanserleri, tam teşekkül etmiş siroz ve karaciğer transplantasyonu

2- SİNDİRİM SİSTEMİ HASTALIKLARI:

- Anal inkontinanslar veya anal sfinkter yokluğu, kalıcı ileostomi veya kolostomiler
- Kolonun büyük bölümünü tutan, tedaviden yarar görmeyen ve sekel bırakan crohn hastalığı, kolitis ülseroza veya malabsorbsiyon sendromları
- Sifinkterektomi ile birlikte subtotal kolektomiler,
- Total kolektomi
- Tedaviden yarar görmeyen sindirim sistemi kanserleri

3- PANKREAS:

Tedaviden yarar görmeyen komplikasyonlu kronik pankreatitler veya total pankreatektomiler

4- BÖBREK:

Diyaliz gerektiren böbrek hastalıkları veya böbrek fonksiyonlarının transplantasyona rağmen tekrar bozulması

5- ÜRİNER ve GENİTAL ORGANLAR:

- Sürekli sistostomi veya sürekli sonda kullanmayı gerektiren ileri derecede üretra darlıkları
- Tedaviden yarar görmeyen üriner veya genital sistem kanserleri
- Üreterosigmoidostomi,üreterokutaneostomi,postoperatif kalıcı fistüller,total inkontinans
- Penis ve testislerin birlikte yokluğu ve idrarın sürekli akması

F. HAREKET SİSTEMİ(Kemik, Kas Eklem)HASTALIK VE ARIZALARI

1) OMUZ:

- Kürek kemiğinin sabit hale gelmesine neden olan iki taraflı omuz eklem ankilozu
- Omuz yokluğuna neden olan kemik kaybı veya kolun torasik amputasyonu

2) OMUZ-DİRSEK:

- Kolun dirsekten omuz arasından amputasyonu veya dirseğin dezartikülasyonu
- 3) ÖNKOL-DİRSEK-BİLEK-EL
- a) İki taraflı ön kol amputasyonu veya iki taraflı bilek dezartikülasyonu
- b) İki taraflı el bileği ve elin tüm fonksiyonlarının kaybı
- c) İki taraflı elin başparmakları dahil olmak üzere sekiz parmağının metakarpofalangeal düzeyden amputasyonu
- 4) OMURGA:
Omurganın hareketlerini ileri derecede kısıtlayan travma sekelleri
- 5) KALÇA ,UYLUK ve DİZ:
- a) Kalça ekleminin iki taraflı tam ankilozu
- b) Kalça ekleminin dezartikülasyonu veya uyluk kemiğinin 1/3 proksimal(üst) seviyeden amputasyonu
- c) İki bacağın alttan en az 1/3 ünün kaybı
- d) Diz ekleminin iki taraflı olarak 30 dereceden yukarı fleksiyon halinde ankilozu

G. İÇ SALGI HASTALIKLARI (ENDOKRİN)

- 1) HİPOTALAMUS:
Cerrahi veya tıbbi tedavinin sonuç vermediği hipotalamik hastalıklar (diabetes insipidus, anosmi, görme bozuklukları, mental retardasyonla birlikte olan hipotalamusun gelişimsel bozuklukları)
- 2) HİPOFİZ:
Genel hipofiz yetersizliğine, büyüme hormonu(GH) fazlalığına (akromegali, gigantizm) ve yetersizliğine bağlı (hipopituitarizm) gelişen komplikasyonlar
- 3) TİROİD VE PARATİROİD:
Cerrahi ve tıbbi tedaviden yararlanmayan tiroid ve paratiroid hastalıkları, tiroid ve paratiroidin yaygın karsinomları
- 4) ADRENAL:
Tedavi edilemeyen böbrek üstü bezi (surrenal) adenomu, karsinomu veya hiperplazilerine bağlı hiperaldosteronizm, feokromasitoma ve cushing sendromu
- 5) DİABETES MELLİTUS:
En az bir organın işlevini ileri derecede sınırlayacak şekilde komplikasyon oluşturmuş diabetes mellitus

H. METABOLİZMA HASTALIKLARI

- 1) METABOLİK HASTALIKLAR:
- a) Uygun tedaviye rağmen sık kemik kırılmaları ile seyreden ve sekel oluşturmuş metabolik kemik hastalıkları (osteogenezis imperfekta, osteomalasi ve benzerleri)
- b) Porfiria (konjenital eritropoetik porfiria)

K. HEMATOLOJİK VE ONKOLOJİK HASTALIKLAR*****

- 1) Aplastik, hipoplastik, miyelofizik, orak hücreli anemi, thalassamia major, paroksizmal nokturnal hemoglobinüri, hemolitik anemiler ve diğer hemoglobinopatiler
- 2) Lösemiler
- 3) Kemik iliği ile ilgili bozukluklar (dismyelopoietik anemiler)
- a) Miyeloproliferatif hastalıklar (polistemia vera, myelofibrosis, primer trombositoz)
- b) Miyelodisplastik sendrom
- 4) Trombosit hastalıkları
- 5) Pıhtılaşma faktör aktivitesi % 3 den az olan koagulopatiler (hemofililer)

- 6) Monoklonal gamopatiler (Multiple miyelom, hafif veya ağır zincir hastalıkları, waldenström makroglobinemisi, primer amiloidoz)
  - 7) Hodgkin dışı lenfomalar
  - 8) Hodgkin Hastalığı
  - 9) Sarkomlar
- ***** K listesinde yer alan hematolojik ve onkolojik hastalıklar, klinik ve laboratuvar bulguları ile tedaviye yanıtlarına göre değerlendirilir.

L. ROMATOLOJİ

- 1- Omurga veya diğer eklemlerde çok ağır derecede hareket kısıtlılığı yapan ve tedaviden yarar görmeyen romatizmal hastalıklar
- 2- AĞIR VASKÜLİTLER:
  - a)Behçet hastalığı (vena cava superior ve/veya vena cava inferior sendromu gibi vasküler komplikasyonlar, pulmoner tutulum, SSS tutulumu, görme kaybı yapan göz tutulumu ile)
  - b)Sistemik tutulumlu PAN
  - c)Sistemik tutulum (akciğer ve/veya böbrek tutulumu) ile wegener hastalığı
- 3- KOLLAGEN DOKU HASTALIKLARI:
  - a) Sistemik lupus eritematozis (akciğer ve/veya böbrek tutulumlu)
  - b) Sistemik sklerosis (iç organ tutulumlu ve/veya ankiloz yapmış eklem tutulumlu)
  - c) Overlap sendromları (iç organ tutulumlu)

M. DAMAR HASTALIKLARI

- 1- Sistemik kökenli ve tedavisi mümkün olmayan, çalışmayı ileri derecede etkileyen, kısa mesafe klodikasyonu olan, iskemik yara ve trofik bozukluğa yol açan arteriyel tıkanıklık (ABI 0.5'den az); büyük arter anevrizmaları veya büyük damar arteriovenöz fistülleri; ülsere neden olmuş venöz staz (DS'de oklüzyon olması veya 3-4üncü derece reflü ile beraber) tablosu; ağır lenfödem ve elefantiazisler

N. DERİ HASTALIKLARI VE ARIZALARI

- 1- Vücudun % 50 sinden fazlasını kaplayan ve artropatik şekil gösteren ağır sedef hastalığı (psoriazis)
- 2- İnfiltratif ve tümoral mukoid fungoides
- 3- Ağır, tedaviye dirençli pemfigus
- 4- Mutulasyon evresinde cüzzam (Lepra)
- 5- Ağır, hareketi kısıtlayan ihtiosis
- 6- Yaygın ve ilerleyici meleda ile yürümeyi engelleyici madura ayağı
- 7- Metastaz yapmış malign melanom ve kütatif tedavisi mümkün olmayan diğer deri kanserleri
- 8- Sistemik tutulumu olan atrofiyle seyreden ve trofik bozukluklar gösteren skleroderma

O. DİĞER

- 1- Ağır, ileri evrede AIDS
- 2- Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan, tedaviye rağmen çalışma olanağının bulunmadığı hastalık ve arızalar
- 3- Birden fazla hastalık ve arızanın bir arada olduğu, tedaviye rağmen çalışma olanağının bulunmadığı durumlar